

Datum

Maart 2024

Reactienota

Voornemen en Participatieplan A6 zon Lelystad Dronten

Inleiding

Van 17 november tot en met 28 december 2023 lag het Voornemen en Voorstel voor Participatie ter inzage voor het project A6 zon Lelystad Dronten. In die periode was het mogelijk een reactie te geven op het Voornemen en Voorstel voor Participatie.

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en initiatiefnemers Rijkswaterstaat en Waterschap Zuiderzeeland vinden participatie van de omgeving in het project belangrijk. Het doel van het ophalen van suggesties, meningen en reacties is de omgeving vanaf het begin een plek in het project te geven en te betrekken bij de planvorming. In totaal zijn er negentien reacties binnengekomen. Het ministerie van EZK en initiatiefnemers bedanken de indieners voor de geleverde input en het meedenken in dit project.

In deze reactienota vindt u antwoorden op de hoofdpunten van de ingediende reacties op het Voornemen en Voorstel voor Participatie. Veel van de genoemde aandachtspunten worden in detail onderzocht in het milieueffectenrapportage (MER).

Hoe vind ik mijn ingediende reactie terug?

Iedereen die voor het einde van de terinzagelegging een reactie heeft ingediend, heeft een brief ontvangen waarin het registratienummer staat. Aan de hand van de laatste drie cijfers van het registratienummer kan de reactie en het antwoord daarop in deze reactienota worden gevonden. Deze reactienota staat ook op onze website: www.rvo.nl/A6-zon. Daarin kunt u met uw registratienummer sneller zoeken naar de antwoorden op uw reactie.

Processtappen

Het project A6 zon Lelystad Dronten staat nog aan het begin van een lang traject voordat het zonnepark daadwerkelijk wordt aangelegd. Er moet nog veel worden onderzocht voordat het ministerie daarover kan besluiten. Als bijlage A bij deze reactienota vindt u een schema (infographic) met de verschillende stappen die we gaan doorlopen in de procedure van het project. We zijn nu bijna bij de tweede stap. Daarin beschrijven we wat we allemaal gaan onderzoeken (concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau en concept Voorkeursalternatief). Ook daarover vragen we binnenkort uw mening en inbreng.

In juni 2024 worden de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau en de concept Voorkeursalternatief ter inzage gelegd. Dit is een formele stap in de procedure. Iedereen kan tijdens de periode van de terinzagelegging een reactie indienen op deze concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau en de concept Voorkeursalternatief. Hierover verschijnt vooraf een kennisgeving in lokale media en op de website van Bureau Energieprojecten.

Wilt u meer weten?

Meer informatie over A6 zon Lelystad Dronten en alle bijbehorende documenten vindt u op www.rvo.nl/A6-zon en <https://energieoprijksgrond.nl/a6+zon+lelystad+dronten>. Heeft u vragen over de procedure? Bel dan met telefoonnummer 070 379 89 79.

Registratie-nummer	Reactie	Antwoord
202303671		
a	Plaats de zonnepanelen op al bestaande en nog te realiseren daken van grote gebouwen in en rondom Lelystad.	Zon-op-dak is een onderdeel van de Regionale Energie Strategie (RES) en draagt bij aan de verduurzaming van de opwek van energie in Flevoland. Daarnaast is een doelstelling in de RES om 2x 500 ha zon op land te realiseren voor 2030. Omdat sinds de partiële herziening van de provinciale omgevingsverordening in december 2022 geen zon op landbouwgrond meer is toegestaan, levert het project A6 Zon een belangrijke bijdrage om de doelstelling te halen.
b	Hoe past het geplande zonnepark in de nog uit te voeren verbreding van de A6 naar een 6-baans snelweg? Is er voldoende ruimte beschikbaar voor de uitvoering?	Ja, er is rekening gehouden met de plannen zoals die er waren op het moment van de pauzing van de wegverbreding, zowel wat betreft de benodigde ruimte voor de verbrede weg met alle veiligheidsnormen die na verbreding gelden, als de aanlegfase waarbij werkverkeer het werk moet kunnen uitvoeren en het overige verkeer op momenten van rijbaan moet kunnen wisselen.
c	Hoe kan de aanleg verkeersveilig en zonder hinder voor het verkeer op de A6 uitgevoerd worden? Ik voorzie vooral problemen bij de plaatsing van de panelen in de middenberm.	De exploitant moet een plan maken om veilig en zonder hinder te werken, conform de geldende richtlijnen van Rijkswaterstaat. Het plan van de exploitant wordt getoetst voordat er een wbr-vergunning door Rijkswaterstaat wordt gegeven.
d	Hoe kan het onderhoud verkeersveilig en zonder hinder voor het verkeer op de A6 uitgevoerd worden?	Tijdens onderhoud aan het zonnepark gelden dezelfde eisen als tijdens reguliere werkzaamheden in de berm. Die eisen zorgen ervoor dat er veilig en met zo weinig mogelijk hinder gewerkt wordt. Rijkswaterstaat maakt afspraken met de exploitant over de procedure en frequentie van het onderhoud.
e	Hoe kan reflectie/schittering van licht voor het verkeer zoveel mogelijk voorkomen worden? Bestaan er zonnepanelen met een mat oppervlak dat niet weerkaatst?	In deze procedure wordt in het project-MER (milieueffectrapport) onderzocht wat de effecten zijn van dit project op het milieu. Daarin wordt onder andere doorgerekend in welke mate er sprake kan zijn van lichtreflectie als gevolg van de zonnepanelen. Als er sprake is van kans op hinderlijke lichtreflectie dient de ontwikkelaar in het definitieve ontwerp mitigerende maatregelen te nemen, zoals bijvoorbeeld een speciale coating op de panelen. Het definitieve ontwerp wordt op lichtreflectie getoetst voordat een vergunning wordt verleend. Zo wordt overlast door schittering zoveel mogelijk voorkomen.

f	De IJsselmeerdijk wordt door (trek-)vogels als oriëntatie gebruikt. Zullen de vogels hinder ondervinden van de reflecties/schitteringen van de zonnepanelen op de dijk?	In deze procedure wordt in het project-MER (milieueffectrapport) onderzocht wat de effecten zijn van dit project op het milieu. Daarin wordt onder andere doorgerekend in welke mate er sprake kan zijn van lichtreflectie als gevolg van de zonnepanelen. Als er sprake is van kans op lichtreflectie en deze negatieve gevolgen heeft voor trekvogels dient de ontwikkelaar in het definitieve ontwerp mitigerende maatregelen te nemen, zoals bijvoorbeeld een speciale coating op de panelen. Het definitieve ontwerp wordt op lichtreflectie getoetst voordat een vergunning wordt verleend.
g	Hoe kan het uitzicht naar het Nationaal Park Nieuw Land (NPNL) verbeterd worden? Met name bij de boomzadenbank van Staatsbosbeheer, gelegen ten westen van de A6 tussen de viaducten Anthony Fokker en Praamweg.	Ruimtelijke kwaliteit en landschapsbeleving hebben een centrale plaats in het project. Daarom heeft een landschapsarchitectenbureau eerst een ruimtelijke visie opgesteld en op basis daarvan een principeontwerp gemaakt. Er wordt groot belang gehecht aan het zicht vanaf de rijweg op het Nationaal Park Nieuw Land. Aanvullend op het principeontwerp wordt momenteel in een variantenstudie onderzocht welke optimalisaties er kunnen worden toegepast om de zonnepanelen zo op te stellen dat zo goed mogelijk zicht op het Park behouden blijft.
h	Hoe kan het uitzicht naar het Nationaal Park Nieuw Land verbeterd worden? Met name bij de zogenaamde etalage van het NPNL, gelegen ten westen van de A6 tussen het viaduct Praamweg en afslag Almere-Oostvaarders.	zie antwoord reactie 202303671 g
i	Hoe kan het uitzicht naar Lelystad verbeterd worden?	Ruimtelijke kwaliteit en landschapsbeleving hebben een centrale plaats in het project. Daarom heeft een landschapsarchitectenbureau eerst een ruimtelijke visie opgesteld en op basis daarvan een principeontwerp gemaakt.
j	Hoe kan het uitzicht naar de IJsselmeerdijk verbeterd worden?	Ruimtelijke kwaliteit en landschapsbeleving hebben een centrale plaats in het project. In het ontwerp van het systeem op de dijk is dan ook rekening gehouden met de landschappelijke kwaliteit. Door de panelen in de dijk te leggen, behouden we een egaal oppervlakte. Verder is gekozen om alleen het benedentalud van de dijk met zonnepanelen te bekleden. Dit is de onderzijde van de dijk. Het boventalud (de bovenzijde van de dijk) blijft groen, omdat deze

		meer in het oog springt. We staan open voor verdere suggesties om de aanblik van de dijk te verbeteren.
k	Hoe kan voorkomen worden dat er schade ontstaat door diefstal?	De exploitant moet hiervoor maatregelen nemen. Welke dat zijn hangt af van de eisen van de verzekeraar van het zonnepark. De exploitant van het zonnepark sluit deze verzekering af. De oplossingen moeten passen binnen de planregels van het projectbesluit.
l	Hoe kan vandalisme voorkomen worden?	De exploitant moet hiervoor maatregelen nemen. Welke dat zijn hangt af van de eisen van de verzekeraar van het zonnepark. De exploitant van het zonnepark sluit deze verzekering af. De oplossingen moeten passen binnen de planregels van het projectbesluit.
m	Het lijkt me zinvol om te wachten met de eventuele aanleg van het zonnepark tot de aansluitproblemen opgelost zijn. Alternatieven voor het gebruik van de opgewekte stroom zijn nog niet georganiseerd of toegestaan.	Net als in grote delen van Nederland heeft Flevoland op dit moment te maken met netcongestie. Tegelijkertijd heeft Nederland klimaatdoelstellingen te halen en kan de energietransitie niet worden vertraagd. Dat hoeft ook niet nodig te zijn omdat netbeheerders enorm investeren in netverzwaringen, terwijl alternatieve aansluit- en opslagmethoden mogelijk worden gemaakt. Daarom gaan projecten voor hernieuwbare energie door. A6 Zon verkent de mogelijkheden voor lokaal gebruik: het bij elkaar brengen van vraag en aanbod zodat waar mogelijk het net wordt ontzien.
n	Blijf de inloopbijeenkomsten organiseren. Deze zijn van toegevoegde waarde voor het verkrijgen van informatie en meer inzicht.	Bij elke volgende fase waarin inspraak mogelijk is organiseren wij een inloopbijeenkomst die toegankelijk is voor alle belangstellenden. We laten dit weten via lokale dagbladen en sociale media.
202303665		
a	Het zou goed zijn pas op de plaats te maken. Er zijn alternatieven. Er zijn nog voldoende daken in Flevoland zonder zonnepanelen of er zou ruimte gezocht kunnen worden langs de westelijke kant van de IJsselmeerdijk, dat toch al in een industrieel	In het project A6 Zon wordt alleen gekeken naar de mogelijkheden langs de A6 zelf. Het westelijke deel van de IJsselmeerdijk is wel bekeken voor de mogelijkheden. Maar door meer omwonenden en meer schaduw door bomen is dit deel van de IJsselmeerdijk minder geschikt. Wat betreft het alternatief zon op daken: zie antwoord 202303671 a.

	landschap aan het veranderen is.	
b	<p>De rol van Flevoland in de energietransitie mag ook wel gerelativeerd worden. Flevoland telt intussen oneindig veel windmolens en een groot aantal zonneparken. En er moet nog een hoogspanningsleiding bijkomen. Intussen wordt de voortgang van de woningbouw bedreigd door capaciteitsproblemen op het elektriciteitsnet.</p>	<p>Flevoland wil in het kader van de Regionale Energie Strategie voor 2030 ca. 5,8 TWh duurzame energie opwekken. De huidige windmolens, zonneparken en Zon-op-dak hebben samen ca. 3 TWh gerealiseerd. Er ligt dus nog een behoorlijke opgave waarbij het project A6 Zon een belangrijke bijdrage levert.</p> <p>De capaciteitsproblemen op het net leveren belemmeringen op om op de korte termijn aansluitingen te krijgen op het landelijke elektriciteitsnet. Dat vraagt om andere oplossingen. Het project A6 Zon is nu bezig de verschillende oplossingen te inventariseren voor de periode dat er sprake is van netcongestie. Overigens kan netcongestie zowel aan de vraagzijde (woningbouw) als aanbodzijde (zonneparken) voorkomen. Extra aanbod heeft echter geen negatief effect op de vraagzijde. Het ontwikkelen van een zonnepark heeft dus geen negatief effect op de mogelijkheden tot het bouwen van woningen.</p>
c	<p>Erfgoedvereniging Heemschut bepleit het ongeschonden behoud van het unieke karakter van het landschap van de A6.</p>	<p>A6 Zon deelt de waardering voor het landschap van de A6. Daarom is middels een participatieve verkenning samen met belanghebbenden, bewoners, weggebruikers en een landschapsarchitectenbureau nagedacht over de kernkwaliteiten van het landschap en de manier waarop zonnepanelen vanuit die kernkwaliteiten ingepast kunnen worden. Het resultaat van de verkenning en de technische uitwerking ervan zijn op de website van het project terug te vinden (onder het kopje resultaten): www.energieoprijksgrond.nl/a6+zon+llystad+dronen</p>
202303659		
a	<p>Mogelijk raakt de voorgenomen ontwikkeling onze infrastructuur en dit kan grote gevolgen hebben op het gebied van veiligheid en leveringszekerheid van zowel de omgevings als de verbinding.</p>	<p>De afstemming vindt plaats. Er zal gewaarborgd worden dat veiligheid en leveringszekerheid niet in het geding komen.</p>

b	Graag TenneT zo vroeg mogelijk betrekken, contact kan worden opgenomen via (...) o.v.v. het kenmerk GFO-N-RE 23-1413. TenneT gaat zelf in de omgeving ook verkenning uitvoeren voor een nieuwe 380 Kv verbinding. Goed om elkaar hierbij niet voor de voeten te lopen.	We hebben hier nota van genomen en de afstemming is inmiddels opgestart.
202303633		
	Wij willen graag kenbaar maken dat we ook in de toekomst graag bij het participatietraject betrokken blijven. Ook gaan we graag verder in gesprek naar aanleiding van deze reactie.	In het komende traject zullen we, net als bij de Ter Inzage Legging in november 2023, u als omgeving de mogelijkheid geven mee te doen in het participatietraject. Onze omgevingsmanager neemt contact met u op om een afspraak met u te maken om uw reactie te bespreken.
	In het oog op de energietransitie en in het licht van recente berichtgeving zouden wij er dan ook voor pleiten om dit project, en soortgelijke projecten die van maatschappelijk belang zijn, met voorrang worden aangesloten op het energienetwerk. We hopen dat dit project in samenhang met de versterking van het energienetwerk wordt ontwikkeld en wellicht zelfs kan bijdragen aan een betere balans op het netwerk.	De regels van de Netcode Elektriciteit (opgesteld door de Autoriteit Consument en Markt) staan niet toe dat A6 Zon voorrang krijgt ten aanzien van andere aanvragen voor netcapaciteit. Wel is er nauwe afstemming met netbeheerder Liander, dat onderdeel is van de werkgroep, en TenneT over netinpassing.

	<p>Wij zien dit project ideaal geschikt zijn om een voorbeeld te worden van grootschalige energieopwekking door lokale energiecoöperaties. Daarmee kan dit project een mooi voorbeeld vormen voor andere projecten in het hele land. We vragen u daarom om extra aandacht te geven aan de rol die lokale energiecoöperaties in dit project kunnen spelen.</p>	<p>In de 'exploitatiefase' heeft de ontwikkelaar de benodigde vergunningen gekregen, het project gebouwd en is het zonnepark in bedrijf gesteld. De geselecteerde ontwikkelaar zorgt ook voor de financiële participatie in de exploitatiefase. Een ontwikkelaar kan bijvoorbeeld hiervoor de samenwerking zoeken met een energiecoöperatie om zo te borgen dat ook de omgeving profijt heeft van het zonnepark. Hoe dit er precies uit gaat zien is ook afhankelijk van het beleid van de gemeente Lelystad en Dronten en de afspraken die de ontwikkelaar maakt met het lokaal bevoegd gezag.</p>
	<p>Zorg dat de plannen voor de landschappelijke inpassingen van het zonnelint niet volledig verloren gaan bij het tendertraject. Zorg dat de partij die het zonnelint uiteindelijk gaat aanleggen ook de plannen voor een goede landschappelijke inpassing en natuurcompensatie onderschrijft.</p>	<p>Landschappelijke inpassing van het zonnelint is een belangrijk onderwerp in de omgevingsvergunning en de gronduitgifte door het Rijk. Plannen, eisen en voorwaarden rond landschappelijke inpassing worden opgehaald in deze projectprocedure en uiteindelijk opgenomen in het projectbesluit (voorheen: inpassingsplan). Het projectbesluit vervangt het huidige omgevingsplan (voorheen: bestemmingsplan). Nadat het Rijksvastgoedbedrijf in een tender een energieontwikkelaar heeft geselecteerd, moet deze ontwikkelaar een omgevingsvergunning aanvragen voordat het zonnepark gerealiseerd kan worden. Deze aanvraag wordt getoetst aan het projectbesluit, en de opgenomen plannen, eisen en voorwaarden. Op die wijze moet het uiteindelijke ontwerp van de ontwikkelaar voldoen aan de plannen voor landschappelijke inpassingen. Natuurcompensatie is een wettelijke plicht in de Wet natuurbescherming. Ook zal waar dit nodig is boscompensatie worden verplicht. De provincie Flevoland dient voor dit zonnepark een omgevingsvergunning natuur af te geven voordat het zonnepark gerealiseerd kan worden.</p>
	<p>Wanneer de natuur aangetast wordt door de aanleg van het zonnelint, moet deze natuur op een andere plek worden gecompenseerd. We zouden graag zien dat</p>	<p>Natuurcompensatie kan onderdeel uitmaken van het project. De te verwachten compensatie wordt in ieder geval in beeld gebracht door het projectteam. De uiteindelijke natuurcompensatieopgave is de verantwoordelijkheid van de ontwikkelaar en er zal volgens de daarvoor geldende kaders aan worden voldaan. Daar waar natuurcompensatie nodig is als</p>

	<p>deze compensatie (locatie, soort en hoeveelheid) vooraf wordt geregeld en niet pas nadat het zonnlint al is aangelegd.</p>	<p>gevolg van de plaatsing van zonnepanelen in de berm van de A6, zal het projectteam op zoek gaan naar gronden voor compensatie. Of de ruimtelijke borging tijdens de tender al is gedaan is nog niet duidelijk. Het waterschap vindt ruimte voor dieren en planten heel belangrijk. Daarom hebben we een beleid voor biodiversiteit. Hierin staat dat we het verlies aan biodiversiteit compenseren. Voor het stuk op de dijk zal de compensatie van de biodiversiteit integraal onderdeel uitmaken van het uiteindelijke plan.</p>
	<p>Waar het lint natuurgebieden raakt of schampt, zou het goed zijn als hier extra rekening werd gehouden met landschappelijke kwaliteiten (dat er niet nog veldjes pal naast natuurgebieden gepland worden)</p>	<p>Ruimtelijke kwaliteit en landschapsbeleving hebben een centrale plaats in het project. Daarom heeft een landschapsarchitectenbureau eerst een ruimtelijke visie opgesteld en op basis daarvan een principeontwerp gemaakt.</p>
202303569		
a	<p>Zonnepanelen moeten niet op het land, maar op alle daken van bedrijven en distributiecentra. Er wordt al genoeg goede landbouwgrond (daarvoor is immers dit land ingepolderd) opgeofferd aan zonnepanelen. Laten we daar aub mee ophouden.</p>	<p>In dit project worden de zonnepanelen niet op landbouwgrond geplaatst, maar in de berm langs de A6. Sinds de partiële herziening van de provinciale omgevingsverordening in december 2022 is het niet meer toegestaan om zonnepanelen op gronden met als bestemming agrarische gronden te plaatsen. Zie verder ook antwoord op reactie 202303671 a</p>
b	<p>Ik vind het heel goed dat de inwoners worden betrokken bij dit voornemen. Het zou ook goed zijn om de meningen die gegeven worden weer gedeeld worden.</p>	<p>Alle reacties worden gebundeld en gedeeld op www.rvo.nl/A6-zon. Als op alle reacties een antwoord is gegeven worden deze op dezelfde plek gedeeld in een reactienota.</p>
c	<p>Informatie delen en organiseren van een informatieavond.</p>	<p>Bij elke volgende fase waarin inspraak mogelijk is organiseren wij een inloopbijeenkomst die toegankelijk is voor alle belangstellenden. We laten dit weten via lokale dagbladen en sociale media.</p>

d	Er moeten vervolgbijeenkomsten komen om de ingezonden berichten zoals deze te delen en bespreken.	Alle reacties worden gebundeld en gedeeld op www.rvo.nl/A6-zon . Als op alle reacties een antwoord is gegeven worden deze op dezelfde plek gedeeld in een reactienota. Er worden geen vervolgbijeenkomsten georganiseerd om de binnengekomen reacties plenair te bespreken. Bij elke volgende fase waarin inspraak mogelijk is organiseren wij wel weer een bijeenkomst.
202303567		
	Ik vraag zodoende aandacht voor de leefbaarheid en het welzijn van ons, bewoners van Den Essenburg. Ik geef de suggestie mee om in de driehoek bomen te planten, zodat het geluid van de A6 wordt verstrooid.	De impact van het zonnepark op de omgeving (het milieu) wordt getoetst in het project-MER (milieueffectrapport). Hierin zal o.a. naar de impact op geluid worden gekeken. De suggestie uit deze reactie zal worden meegenomen in het proces.
	Ik wil dat onderzocht wordt wat het effect van de opening c.q. de zichtlijn is op het geluid van de A6.	In deze procedure wordt in het project-MER (milieueffectrapport) onderzocht wat de effecten zijn van dit project op het milieu. Hierin zal ook worden gekeken naar de impact van het zonnepark op geluid in de omgeving.
202303566		
	Er zijn bedrijven die nu een aansluiting hebben op het elektriciteitsnet, maar die nu niet actief gebruiken. Mijn advies is om met deze bedrijven te gaan praten over deze huidige aansluitingen. En te bekijken hoe we elkaar kunnen versterken.	De exploitant regelt zelf de netaansluiting. Het projectteam kan wel een faciliterende rol spelen. In die context zal uw advies worden meegenomen.
202303565		
a	Mijn reactie gaat over de voorkeur om panelen te plaatsen tegen de onderkant van de IJsselmeerdijk. In het onderste deel van het talud van de dijk worden de panelen 'ingegraven'. In dat geval kan je niet meer controleren wat er met de dijk gebeurt. Bij	Veilige dijken staat in dit project voorop. Zorgen voor waterveiligheid is één van de belangrijkste taken voor het waterschap. Op dit moment wordt het project verder uitgewerkt, waarbij waterveiligheid en Beheer & Onderhoud belangrijke onderdelen zijn. Later zal nog een besluitvormingstraject plaatsvinden. De komst van de panelen op de dijk is dus nog niet definitief. In onderzoeken naar de locatie van zonnepanelen op dijken zijn alle risico's voor de stevigheid van de dijk meegenomen. Daarbij is ook aandacht geweest voor uitredend grondwater aan de

	<p>voorbeeld of er water door de dijk heen sijpelt. Aan de andere kant klotst het water tegen de dijk aan. In dat geval tast dit idee de veiligheid van de dijk aan.</p>	<p>onderzijde van de dijk. Door de aanwezigheid van drainage helemaal onderaan de dijk, houden we de waterstand in de dijk voldoende laag. Hierdoor is er van doorsijpelend water door de dijk nauwelijks sprake en is het geen risico voor de waterveiligheid.</p> <p>Panelen plaatsen op het boventalud (de bovenzijde van de dijk) is ook onderzocht. Hier is niet voor gekozen, omdat we de groene uitstraling van de kruin van de dijk willen behouden. Daarnaast is ook het boventalud kleiner dan het benedentalud waardoor er minder panelen op passen.</p>
b	<p>Ik stel voor te onderzoeken of het mogelijk is de panelen meer richting de bovenkant van de dijk te plaatsen.</p>	<p>zie antwoord op reactie 202303565a</p>
c	<p>Als de panelen hoger worden geplaatst, kan je beter controleren wat er gebeurt en het is in ieder geval zo, dat daar geen of minder water tegenaan klotst.</p>	<p>zie antwoord op reactie 202303565a</p>
202303564		
	<p>Ik vraag mij af of er al wordt nagedacht om bewoners te laten participeren in de zonnepanelen langs de A6. Ik bedoel dat mensen op wiens woning geen panelen geplaatst kunnen worden als het ware zonnepanelen langs de A6 kunnen 'adopter' voor energiegebruik in hun woning.</p>	<p>In de 'exploitatiefase' heeft de ontwikkelaar de benodigde vergunningen gekregen, het project gebouwd en is het zonnepark in bedrijf gesteld. De geselecteerde ontwikkelaar zorgt ook voor de financiële participatie in de exploitatiefase. Een ontwikkelaar kan bijvoorbeeld hiervoor de samenwerking zoeken met een energiecoöperatie om zo te borgen dat ook de omgeving profijt heeft van het zonnepark. Hoe dit er precies uit gaat zien is ook afhankelijk van het beleid van de gemeente Lelystad en Dronten en de afspraken die de ontwikkelaar maakt met het lokaal bevoegd gezag.</p>
202303562		
	<p>Wij willen betrokken worden in de besluitvorming over de aanleg van het zonnepark langs de A6 omdat dit de mogelijke aanleg van de 380kV hoogspanningsverbinding Diemen-Lelystad-</p>	<p>Tijdens de projectprocedure krijgt u, net als bij de terinzagelegging in november 2023, de mogelijkheid om mee te doen in het participatietraject. De besluitvorming van het project ligt bij de stuurgroep, die vertegenwoordigd wordt door afvaardiging van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, Rijkswaterstaat, provincie Flevoland, gemeenten</p>

	Ens in de middenberm -ons voorkeursalternatief-blokkeert.	Lelystad en Dronten, Waterschap Zuiderzeeland en netbeheerder.
202303561		
	Ik vraag aandacht voor maatregelen mocht zich een calamiteit voordoen. Dergelijke maatregelen zouden ervoor moeten zorgen dat het verkeer langs de A6 zoveel mogelijk doorgang kan vinden, terwijl tegelijkertijd het personeel dat bij de bestrijding van de calamiteit wordt ingezet de ruimte heeft om veil en ongestoord zijn werk kan doen.	Na de tender maken de ontwikkelaar, Rijkswaterstaat en hulpdiensten afspraken over calamiteitenbestrijding. Dit wordt geborgd in de vergunning.
202303560		
	Ik wil uitgenodigd worden voor de vervolgbijeenkomsten over dit project.	Bij elke volgende fase waarin inspraak mogelijk is organiseren wij een inloopbijeenkomst die toegankelijk is voor alle belangstellenden. We laten dit weten via lokale dagbladen en sociale media.
202303559		
	Ik ben bang dat het geluid door de aaneengesloten zonnepanelen wordt weerkaatst en tussen de onderbreking zal doorklinken.	De impact van het zonnepark op de omgeving (het milieu) wordt getoetst in het project-MER (milieueffectrapport). Hierin zal o.a. naar de impact op geluid worden gekeken.
202303558		
a	Ik ben tegen plaatsing van de zonnepanelen in het stuk dijk tussen Lelystad Noord en de Ketelbrug omdat dit tot zichtvervuiling en weerkaatsing van zonlicht gaat leiden.	Voor zonlichtreflectie zie: 202303671 e. Voor ruimtelijke kwaliteit (zichtvervuiling) zie 202303671 j.
b	Mijn suggestie voor een andere locatie voor de aanleg voor een zonnepark is aan de Knardijk omdat deze	Het waterschap heeft onderzoek gedaan naar een mogelijke locatie voor zonnepanelen op eigen grond. Ook de knardijk is hierbij onderzocht. De Knardijk heeft inderdaad geen waterkerende functie, maar is wel onderdeel van het Nederlands

	dijk geen waterkerende functie heeft.	Natuur Netwerk (NNN) en vormt hiermee een belangrijk onderdeel van de verbinding tussen de Oostvaardersplassen en de Veluwe. Onder meer vanwege de strenge regels voor bouwen in het NNN en het grote verlies van biodiversiteit op de Knardijk is besloten om in te zetten op de IJsselmeerdijk.
202303552		
	In plaats van de bermen boven de snelweg als een soort 'weg'. Dan behoud je kostbare grond als grond. Grond is leven. Groen geeft rust aan de ogen.	Uit veiligheidsoverwegingen is het niet mogelijk om zonnepanelen boven de weg te plaatsen. De eigenaar van de grond (Rijkswaterstaat) hecht ook waarde aan de bodemkwaliteit. Daarom is een eis dat bodemleven onder de zonnepanelen in stand blijft. Hierop zal worden getoetst. De groenbeleving van de omgeving is vanaf het begin van het project meegenomen als belangrijk onderdeel van de ruimtelijke kwaliteit van de A6. Zo is zicht op de Oostvaardersplassen en het weilandschap in stand gehouden door juist te kiezen voor de middenbermen.
	Verder zou ik graag zien dat alle daken voorzien worden van zonnepanelen.	zie antwoord op reactie 202303671 a.
	Zonnepanelen als een flat bouwen.	Zonnepanelen op daken en gevels hebben prioriteit. Om de doelstelling in de RES te halen is ook zon-op-land nodig om de doelstelling te halen. Zie ook antwoord 202303671 a. Daarnaast is een goede landschappelijke beleving een van de pijlers van het project. Het bouwen van zonnepanelen als een flat impliceert een hoge constructie. Dit past niet in de visie die wij op de beleving van de omgeving hebben, met de nadruk op het weidse en groene landschap.
	Zo min mogelijk grond opofferen.	zie antwoord 202303552
	Graag had ik persoonlijk en tijdig geïnformeerd willen worden als inwoner van Flevoland. Zoals de gemeente of de belastingdienst mij kan vinden, kunt u ook mij vinden.	Al in de verkenningsfase is veel aandacht besteed aan het onder de aandacht brengen van het project en de participatiemomenten: plaatselijke kranten, flyers verzorgingsplaatsen, poster bij o.a. energiewinkel, sociale media. Tijdens de Ter Inzage Legging van het Voornemen & Voorstel voor Participatie en in de aanloop naar de inloopavond hebben we dit laten weten via onder andere de plaatselijke kranten en social media. We maken een zorgvuldige afweging tussen kosten en baten om te informeren over de inloopavond en de Ter Inzage Legging. In deze fase van het project is daarom niet gekozen voor een persoonlijke benadering van iedere bewoner van de gemeentes Lelystad en Dronten.

202303540		
a	zonnestroom is oke, maar pas zonnepanelen toe op plekken waar het esthetisch de minst negatieve invloed heeft, zoals daken en gevels	zie antwoord reactie 202303671 a
b	rekening houden met landschapsvervuiling en esthetiek	Ruimtelijke kwaliteit en landschapsbeleving hebben een centrale plaats in het project. Daarom heeft een landschapsarchitectenbureau eerst een ruimtelijke visie opgesteld en op basis daarvan een principeontwerp gemaakt.
c	referendum	Vanaf 2018 is het niet meer mogelijk om in Nederland op landelijk niveau een referendum te houden. Voorafgaand aan deze afschaffing hebben er drie landelijke referenda plaatsgevonden. Desondanks zijn er op lokaal niveau in sommige gemeenten en provincies mogelijkheden voor burgerinitiatieven en lokale referenda. De provincie Flevoland kent geen verordening voor een referendum. Derhalve is het niet mogelijk om een referendumverzoek in te dienen bij de provincie. In 2013 is er in de gemeente Dronten een besluit voor een referendumverordening genomen: (http://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR280567). Hierin staat dat het alleen mogelijk is om een referendum te verzoeken op een conceptbesluit van de gemeenteraad. De gemeenteraad van Dronten heeft een besluit genomen over zonnepanelen langs de A6 in de beleidsvisie Zon, maar dit besluit is al vastgesteld. Dit houdt dus in dat binnen deze gemeente geen verzoek tot een referendum mogelijk is. Naast gemeente Dronten heeft gemeente Lelystad in 2015 een referendumbesluit genomen (https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR389302/1). Dit is een raadplegend referendum: een referendum op initiatief van de raad waarbij de kiesgerechtigden antwoord geven op de door de raad vastgestelde vraag over een groot vraagstuk zoals beschreven in een startdocument. Dit houdt in dat een verzoek tot een referendum binnen gemeente Lelystad niet kan worden ingediend.
202303532		
a	Bewoners en bedrijven hun panden laten voorzien van panelen.	zie antwoord reactie 202303671a

b	mogelijkheid om woningen of panden te voorzien van panelen.	zie antwoord reactie 202303671a
c	belemmering op de mogelijkheid tot bouwen (woningen).	Netcongestie kan zowel aan de vraagzijde (woningbouw) als aanbodzijde (zonneparken) voorkomen. Extra aanbod heeft echter geen negatief effect op de vraagzijde. Het ontwikkelen van een zonnepark heeft dus geen negatief effect op de mogelijkheden tot het bouwen van woningen.
202303530		
	Het is totaal overbodig. Als in: heel Flevoland staat al vol met lelijke windmolens, moeten er nu ook nog van die lelijke zonnepanelen worden neergelegd op vruchtbare landbouwgrond en bovenal de energie die wordt opgewekt kan niet eens worden opgeslagen en getransporteerd !! Nieuwbouw in Almere kan nu al niet op het stroomnet worden aangesloten!! Denk daar eerst eens over na. Wij snappen ook dat er energie moet worden opgewekt op een andere manier maar niet zo! De basis (lees opslag en transport energie) moet eerst goed zijn. Zo lang dat er niet is niet aan beginnen!	Flevoland wil in het kader van de Regionale Energie Strategie voor 2030 ca. 5,8 TWh duurzame energie opwekken. De huidige windmolens, zonneparken en Zon-op-dak hebben samen ca. 3 TWh gerealiseerd. Er ligt dus nog een behoorlijke opgave waarbij het project A6 Zon een belangrijke bijdrage levert. Daarbij is sinds december 2022 geen zonneveld op landbouwgrond meer toegestaan. Net als in grote delen van Nederland heeft Flevoland op dit moment te maken met netcongestie. Tegelijkertijd heeft Nederland klimaatdoelstellingen te halen en kan de energietransitie niet worden vertraagd. Dat hoeft ook niet nodig te zijn omdat netbeheerders enorm investeren in netverzwaringen, terwijl alternatieve aansluit- en opslagmethoden mogelijk worden gemaakt. Daarom gaan projecten voor hernieuwbare energie door. A6 Zon verkent de mogelijkheden voor lokaal gebruik: het bij elkaar brengen van vraag en aanbod zodat waar mogelijk het net wordt ontzien. Overigens kan Netcongestie zowel aan de vraagzijde (woningbouw) als aanbodzijde (zonneparken) voorkomen. Extra aanbod heeft echter geen negatief effect op de vraagzijde. Het ontwikkelen van een zonnepark heeft dus geen negatief effect op de mogelijkheden tot het bouwen van woningen.
202303527		
a	Zonnepanelen hoger plaatsen van de grond. Dan kunnen dieren onder schuilen. Zodat groot wild en grazers er onder kunnen lopen. Ook bescherming tegen kou en hitte.	De panelen komen in de berm van snelwegen. Deze berm zijn geen veilig heenkomen voor groot wild en grazers. Daarom is hoger plaatsen van zonnepanelen niet logisch.

b	Uitkijkposten voor recreanten.	Het project heeft als opgave te onderzoeken of duurzame energie op de rijksgronden langs het geduide traject van de A6 mogelijk gemaakt kan worden door een ontwikkelaar. Het meenemen van eventuele meekoppelkansen, zoals uitkijkposten voor recreanten, is aan de toekomstige ontwikkelaar.
----------	--------------------------------	--

Bijlage A – Infographic Projectprocedure

Projectprocedure

De minister voor Klimaat en Energie coördineert de besluitvorming van energieprojecten die van nationaal belang zijn.

1

Kennisgeving voornemen en participatie

Hierin staat het plan voor het project en hoe de omgeving kan meedenken. Iedereen kan hierop reageren.

2

Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau en voorstel Voorkeursalternatief

De concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau is het onderzoeksplan waarin staat wat we onderzoeken en met welke diepgang we dit doen. In het voorstel Voorkeursalternatief staat de locatiekeuze voor het project beschreven. Iedereen kan op deze documenten reageren.

Vaststellen Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) en Voorkeursalternatief

Dit onderzoeksplan (de NRD) vormt de basis voor het Milieueffectrapport (MER). De gekozen route wordt toegelicht in het Voorkeursalternatief.

3

4

Ontwerpprojectbesluit en project-MER

Hierin staat hoe het project eruit gaat zien en wat de effecten zijn op het milieu. Iedereen kan reageren op het ontwerp voordat het besluit definitief wordt.

Definitief projectbesluit

De definitieve besluiten liggen gezamenlijk ter inzage. Bij de Raad van State kan beroep worden ingediend tegen het definitieve projectbesluit.

5

= reageren mogelijk